

# ЛЕНИН ТУЫ

ҚКП СОЛТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ КОМИТЕТІНІҢ, ЕҢБЕКШІЛЕР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ  
ОБЛЫСТЫҚ СОВЕТІНІҢ ЖӘНЕ ҚКП ПЕТРОПАВЛ ҚАЛАЛЫҚ КОМИТЕТІНІҢ ГАЗЕТІ

№ 60 (9378) |

1954

жылғы

20

март

Сенбі

Шығуына 35 жыл  
жеке саны 20 тыйын.

## ҰЛТТАР СОВЕТІНЕ САЙЛАНҒАН ДЕПУТАТТАР

### РСФСР

Анопов Степан Акопович — Горький округі.  
Андреев Андрей Андреевич — Туланың Рязань округі.  
Бенедиктов Иван Александрович — Новосибирск округі.  
Бещев Борис Павлович — Челябин округі.  
Булганин Николай Александрович — Москва қалалық округі.  
Василевский Александр Михайлович — Воронеж округі.  
Захаров Матвей Васильевич — Ленинград селолық округі.  
Зверев Арсений Григорьевич — Смоленск округі.  
Наиров Иван Андреевич — Калинин округі.  
Носыгин Алексей Николаевич — Иваново округі.  
Кузнецов Василий Васильевич — Сталинград округі.  
Малиновский Родион Яковлевич — Қызыр-Шығыс округі.  
Материкова Мария Прокофьевна — Ленинград қалалық округі.  
Миноян Артем Иванович — Казан округі.  
Митин Марк Борисович — Иркут округі.  
Москатов Петр Георгиевич — Ставрополь округі.  
Поспелов Петр Николаевич — Курск округі.  
Пузанов Александр Михайлович — Омск округі.  
Тарасов Михаил Петрович — Уфа округі.  
Туполов Андрей Николаевич — Куйбышев округі.  
Хохлов Иван Сергеевич — Москва селолық округі.  
Шверник Николай Михайлович — Свердлов округі.  
Шелепин Александр Николаевич — Солтүстік округі.  
Шепилов Дмитрий Трофимович — Краснодар округі.  
Шолохов Михаил Александрович — Ростов округі.

### УКРАИН ССР

Бурацкая Галина Евгеньевна — Черкассы округі.  
Бутенко Григорий Прокофьевич — Краснодар округі.  
Волошина Мария Яковлевна — Хмельницкий округі.  
Гаврилюк Анна Филипповна — Винница округі.  
Гиталов Александр Васильевич — Кировград округі.  
Грушецкий Иван Самойлович — Ровно округі.  
Дикань Василий Павлович — Харьков округі.  
Дякун Юлия Ильинична — Дрогобыч округі.  
Зубенко Григорий Моисеевич — Запорожье округі.  
Квитко Ольга Венедиктовна — Артемов округі.  
Клименко Василий Константинович — Ворошиловград округі.  
Коротченко Демьян Сергеевич — Днепрпетровск округі.  
Лазуренко Михаил Константинович — Львов округі.  
Личук Юстин Тодорович — Станислав округі.  
Назаренко Иван Дмитриевич — Чернигов округі.  
Онищенко Вадим Прохорович — Николаев округі.  
Пизнак Федор Иванович — Тернополь округі.  
Рыльский Максим Фадеевич — Житомир округі.  
Сербинович Николай Куприянович — Сталин округі.  
Сиверняк Александр Викентьевич — Одесса округі.  
Стахурский Михаил Михайлович — Полтава округі.  
Туряница Иван Иванович — Ужгород округі.  
Тычина Павел Григорьевич — Киев округі.  
Филиппов Иван Маркелович — Измаил округі.  
Цыбенко Константин Евстафиевич — Сумы округі.

### БЕЛОРУСС ССР

Поддубнова Евдокия Дмитриевна — Могилев округі.  
Пономаренко Пантелеймон Кондратьевич — Алматы қалалық округі.  
Пірімбетов Жұбандық — Қызылорда округі.  
Рудевский Иван Лукич — Аягөз округі.  
Сабитова Зылиха Ныгметқызы — Қарағанды қалалық округі.  
Сужиков Мұхамбетқали Әленұлы — Кекшетау округі.  
Уалиева Ками — Семей округі.  
Ондасынов Нұртас Дәндібайұлы — Петропавл селолық округі.  
Храмков Иван Петрович — Қостанай округі.  
Шаяхметов Жұмабай — Түркістан округі.

### ГРУЗИН ССР

Бараташвили Мария Гервасьевна — Хашур округі.  
Басистый Николай Ефремович — Поти округі.  
Бурджанадзе Мацана Давидовна — Тбилисидің Орджоникидзе округі.  
Георгадзе Лейла Михайловна — Тбилисидің Ленин округі.  
Георгадзе Михаил Порфирьевич — Зестафон округі.  
Гоциридзе Отар Давидович — Батуми округі.  
Гуния Автандил Леванович — Сталин округі.  
Дгебуадзе Нина Калистратовна — Зугдид округі.  
Игитян Сергей Мезович — Амацкалаки округі.  
Кулиев Махмуд Були оғлы — Ахалцих округі.  
Кучава Митрофан Ионович — Сухуми қалалық округі.  
Мачавариани Тамара Акакиевна — Телави округі.  
Мегрелишвили Мамия Амберкович — Кутаиси округі.  
Метревели Иван Алексеевич — Гурджаани округі.  
Натрошвили Арчил Георгиевич — Ситнахи округі.  
Пурцхванидзе Шалва Евстафиевич — Амбролаур округі.  
Ромелашвили Давид Захарьевич — Гори округі.  
Сехнишвили Эмиль Алексеевич — Тбилиси қалалық округі.  
Тантанишвили Отар Васильевич — Сухуми селолық округі.  
Хорава Акакий Алексеевич — Геречкори округі.  
Цимакуридзе Кондратий Сократович — Самтредиа округі.  
Цитлидзе Гави Акакиевич — Чохатаури округі.  
Чичинадзе Давид Алексеевич — Тбилисидің Сталин округі.  
Чубинидзе Мирон Дмитриевич — Тбилисидің жыйырма алты Комиссар атындағы округі.

### АЗЕРБАЙЖАН ССР

Абилов Махмуд Абдул-Рза оғлы — Нахичеван округі.  
Алекперова Шукюфа Алексеев қызы — Бакудің Шаумян округі.  
Алиев Муса Мисоевич — Лачин округі.  
Алиев Фирридун Али оғлы — Бакудің Держинский округі.  
Багирова Нурида Зульфугар қызы — Хачмаас округі.  
Венилов Самед Вургун Юсиф оғлы — Куба округі.  
Вели-Заде Алмас Гусейн қызы — Бакудің Октябрь округі.  
Вершинин Константин Андреевич — Бакудің Ленин округі.  
Гасанова Гызгаид Салман қызы — Сальяны округі.  
Ибрагимов Мирза Аждар оғлы — Нухин округі.  
Ислам-Заде Ислам Мамедович — Евлах округі.

Барлық сайлау округтерінде ССРО Жоғарғы Советінің Одақ Советі мен Ұлттар Советіне коммунистер мен партияда жоқтардың халықтық блогінің кандидаттары сайланды.

Бүкіл совет халқы коммунистер мен партияда жоқтардың халықтық блогінің кандидаттарына, Коммунистік партия мен Совет Үкметінің саясаты үшін, коммунизмнің жаңа жеңістері үшін бірауыздан дауыс берді.

Варналы Роберт Фрицевич — Сталин округі.  
Веселис Феликс Феликсович — Илукс округі.  
Грасс Александр Эдуардович — Москва округі.  
Егерманис Янис Екабович — Рига селолық округі.  
Звайгзне Петр Яковлевич — Лиепайск округі.  
Звиедрис Мирдза Эдуаровна — Айзпут округі.  
Иванов Янис Андреевич — Лудзен округі.  
Ирхенштейн Аугуст Мартинович — Валмиер округі.  
Краснобаев Нил Иванович — Елгава округі.  
Круминь Иван Андреевич — Тукуме округі.  
Круминьш Вилис Карлович — Краслава округі.  
Лацис Вилис Тенисович — Киров округі.  
Лецис Вильгельм Петрович — Ленин округі.  
Никонов Александр Александрович — Валка округі.  
Озолинь Бард Мартинович — Екабпиле округі.  
Палдиня Ева Яновна — Вентспилс округі.  
Пейве Ян Волдемарович — Баусе округі.  
Пельше Арвид Янович — Резекле округі.  
Пилагс Юлия Яновна — Пролетар округі.  
Плудон Матис Янович — Талсин округі.  
Семуде Марта Алмовна — Мадон округі.  
Упенице Констанция Петровна — Вилан округі.  
Фридрихсон Милла Петровна — Цесие округі.

### ҚЫРҒЫЗ ССР

Айтбаев Сыдықалы — Ысыккөл округі.  
Аламанов Байн — Караван округі.  
Ахунбаев Иса Коноевич — Лейла округі.  
Большанов Дмитрий Григорьевич — Джалал-Абад округі.  
Брагина Надежда Георгиевна — Шу округі.  
Губин Константин Александрович — Фрунзенің Свердлов округі.

Догдуров Мұхамед — Қызыл өскер округі.  
Жылқыбаева Бүкеш — Токтагул округі.  
Исраилов Каар — Молотов округі.  
Қайназарова Сурақан — Сталин округі.  
Қайпов Өскенбай — Базар-Қорған округі.  
Кобенова Бәтін — Балықшы округі.  
Кондучалова Күлшпа — Фрунзенің Первомай округі.  
Қошқорбаев Ызақ — Кант округі.  
Құлатов Турабай — Пржевальский округі.  
Құлымбаев Әбли — Қошкар округі.  
Махно Александр Иванович — Калинин округі.  
Медетбеков Раймкан — Биров округі.  
Садықов Ибайдолла — Ош селолық округі.  
Спицина София Варфоломеевна — Фрунзенің Пролетар округі.

Ташиев Құлназар — Наукат округі.  
Терещенко Александр Владимирович — Өзген округі.  
Тойғомбаев Жаманқұл — Ош қалалық округі.  
Чуркин Василий Нестерович — Талас округі.  
Чыналиева Калыйча — Нарын округі.

### ТӘЖІК ССР

Айни Садриддин Саидмуратович — Пенджикент округі.  
Арипов Абдураҳоб — Ленинбад селолық округі.

Ханов Реджеп — Небит-Даг округі.  
Чулетов Мурад — Ашхабадтың Сталин округі.  
Ширмамедов Хезрет — Полотан округі.  
Эрсарыев Оразкедді — Ильялы округі.

### ЭСТОН ССР

Ваадевитс Иоханна Карловна — Теніс округі.  
Винкель Лейда Освальдовна — Талас округі.  
Гендриксон Александр Антонович — Нымме округі.  
Иллисон Леонхард-Фридрих Адочич — Пярну қалалық округі.

Калдярв Арви Фердинандович — Кохтла-Ярве округі.  
Капп Эуген Артурович — Кейла округі.  
Кимаск Сальме Посеповна — Теніс шығыс округі.  
Клемент Федор Дмитриевич — Тарту қалалық округі.  
Колесникова Мария Сидоровна — Нарва округі.  
Конно Альвина Иоханновна — Харью округі.  
Коскора Эльви Петровна — Выру округі.  
Кузнецов Николай Герасимович — Калинин селолық округі.  
Кярбер Кристьян Аугустович — Калинин округі.  
Ленцман Леонид Николаевич — Пылва округі.  
Ломбак Иоган Яковлевич — Эльва округі.  
Лухт Эльфрида Яновна — Оргалық округі.  
Марранди Хейно Рейнович — Пайде округі.  
Мюрисеп Алексей Александрович — Раквере округі.  
Отман Эльмина Петровна — Вильянди округі.  
Паллас Паул Тимотхеевич — Кингисепи округі.  
Пусеп Эндель Карлович — Абья округі.  
Толбаст Борис Степанович — Илгева округі.  
Тынурист Эдгар Густавович — Пярну селолық округі.  
Циммер Рихард Карлович — Тарту селолық округі.  
Якобсон Аугуст Михкелевич — Хаапсалу округі.

### КАРЕЛ-ФИН ССР

Александрова Анна Васильевна — Пряжа округі.  
Антипов Петр Тимофеевич — Олонец округі.  
Балагуров Яков Алексеевич — Беломорск қалалық округі.  
Беляев Иван Степанович — Суоярве округі.  
Богатырев Михаил Николаевич — Сегежа қалалық округі.  
Васильева Елена Васильевна — Зарец округі.  
Қабанов Иван Григорьевич — Сортавала қалалық округі.  
Карпова Дарья Кузьминична — Ругозеро округі.  
Кириллова Мария Григорьевна — Питкярант округі.  
Ковалев Алексей Родионович — Первомай округі.  
Куусинен Отто Вильгельмович — Куржийок округі.  
Левсева Анна Андреевна — Прионеж округі.  
Ниеминен Петр Михайлович — Кемь селолық округі.  
Петров Иван Михайлович — Беломорск селолық округі.  
Пронконен Павел Степанович — Пудож округі.  
Редькин Федор Абрамович — Кемь қалалық округі.  
Руоколайнен Маргарита Оскаровна — Сегежа селолық округі.

Соснин Александр Тимофеевич — Октябрь округі.  
Степанов Павел Павлович — Петров округі.  
Сюкияйнен Писиф Иванович — Сортавал селолық округі.  
Тайми Адольф Петрович — Лоух округі.  
Тихонин Владимир Дмитриевич — Онега округі.

Абраменко Николай Порфирьевич — Борисов округі.  
Абрасимов Петр Андреевич — Мозырь калалык округі.  
Авхимович Николай Ефремович — Рстачев округі.  
Богданов Семен Ильич — Витебск округі.  
Богданович Виктор Митрофанович — Слуцк округі.  
Гончарова Евдокия Павловна — Гомель округі.  
Горбунс Тимофей Сазонович — Поставск округі.  
Длугошевский Константин Наумович — Минск калалык округі.

Зубнов Василий Герасимович — Гродно округі.  
Калюта Матвей Игнатьевич — Новогруд округі.  
Ниселев Тихон Яковлевич — Кобринск округі.  
Клим Ольга Константиновна — Баранович округі.  
Климов Иван Фролович — Климовичи округі.  
Ковалева Серафима Григорьевна — Могилев округі.  
Костюк Самуил Семенович — Глубокий округі.  
Купревич Василий Феофилович — Горки округі.  
Куратчик Антонина Яковлевна — Пинск округі.  
Лобанов Владимир Елисеевич — Мозырь селолык округі.  
Мачульский Роман Наумович — Брест округі.  
Парашенко Никита Иванович — Полоцк округі.  
Притыцкий Сергей Осипович — Молодечно округі.  
Ставер Анна Степановна — Лида округі.  
Ушанова Александра Макаровна — Бобруйск округі.  
Харитон Вера Иосифовна — Минск селолык округі.  
Ячменева Пина Ивановна — Орша округі.

## ЎЗБЕК ССР

Абдуразаков Малик — Ташкенттин Киров калалык округі.  
Адамбаев Жуманбай — Коканд калалык округі.  
Александров Георгий Федорович — Самарканд калалык округі.

Былбас Василий Андреевич — Катта-Корган округі.  
Визгалова Евдокия Федоровна — Ташкенттин Орджоникидзе калалык округі.

Жумаева Махфират — Каршин округі.  
Журабаев Мурат Надырович — Бухара калалык округі.  
Емцов Василий Яковлевич — Торткөл округі.  
Намалов Сабыр — Коканд селолык округі.  
Қамбаров Турсын — Фергана округі.  
Нанаш Сергей Степанович — Андижан селолык округі.  
Каримова Турсунай Рахматулаевна — Андижан калалык округі.

Қурбанов Рахманқұл — Шахрисабз округі.  
Мадаминова Бикаджан — Ургенш округі.  
Маслова Анна Ивановна — Ташкент селолык округі.  
Мирза-Ахмедов Мансур — Ленин округі.  
Мухитдинов Нуритдин Акрамович — Наманган селолык округі.

Нурутдинов Сиродж — Наманган калалык округі.  
Пирназаров Жума — Термез округі.  
Рахманова Бамила — Бухара селолык округі.  
Рашидов Шараф — Самарканд селолык округі.  
Сейтаниязов Жолимбет — Чимбай округі.  
Султанова Масуда Мухамеджановна — Ташкенттин Ленин калалык округі.

Турсынқұлов Хамрақұл — Янги-Юль округі.  
Якубов Нор — Жизак округі.

## ҚАЗАҚ ССР

Әбдразаков Талғатбек Әбдрахманұлы — Молотов округі.  
Абулинов Иглик Сейтұлы — Аманкелді округі.  
Ананьева Мария Даниловна — Талдықорған округі.  
Базанова Нәйла Оразғұлқызы — Жамбыл округі.  
Грязнова Юлия Дмитриевна — Ақмола округі.  
Жақыпов Сейтқали — Алматы селолык округі.  
Доспаева Балғаным Нуртасқызы — Гурьев округі.  
Дядюренко Анна Васильевна — Орал округі.  
Иноземцев Павел Петрович — Қарағанды селолык округі.  
Қаржаубаев Рабдола Шалқарұлы — Зайсан округі.  
Нерімбаев Даниял — Шымкент калалык округі.  
Қизатов Жәлел Қизатулы — Петропавл калалык округі.  
Козлов Алексей Иванович — Павлодар округі.  
Кудайбергенов Өтеу — Ақтөбе округі.  
Меңдібаев Нұржан — Шымкент селолык округі.

Карасев Александр Петрович — Бакудин Ворошилов округі.  
Магомаев Джамад Эддин Муслимович — Масаллы округі.  
Мехтиев Матарам Рухуллаевич — Кировбад округі.  
Мухин Николай Павлович — Бакудин Джапаридзе округі.  
Назирова Мина Башир қызы — Закаталы округі.  
Рагимов Махмуд Джафар Кули оглы — Касум-Немайлов округі.

Рагимов Садык Гаджи Яралиевич — Геокчай округі.  
Рагимов Юдис Искендер оглы — Агдам округі.  
Самедов Виталий Юнусович — Степанакерт округі.  
Семидов Гасан Али оглы — Ленкоран округі.  
Тагиев Имран Абдулла оглы — Казах округі.  
Таирова Таира Акпер қызы — Сабирабад округі.  
Толстиков Олег Викторович — Шамхор округі.  
Усейнов Микаэль Александрович — Шемахин округі.

## ЛИТВА ССР

Аверлингене Антонина Зеноновна — Шауляй округі.  
Августинайтис Владас Пюзвич — Пабрад округі.  
Бартушкене Зофия Марцелая — Тракайский округі.  
Беляускас Феликсас Юргевич — Мажейк округі.  
Булаваас Ионас Ионович — Кедайняс округі.  
Венцлова Антанас Томасович — Алитус округі.  
Вильднюнас Ионас Ионович — Вильнюс батыс округі.  
Гедвилас Мечисловас Александрович — Мариямполь округі.  
Демисевичюс Вацловас Феликсевич — Таураг округі.  
Денисов Виктор Николаевич — Вильнюс шығыс округі.  
Диджулис Каролис Криступович — Каунас селолык округі.  
Жемелите Ядвига Алексе — Кретинг округі.  
Ляудис Казимир Францевич — Утен округі.  
Мацियाускас Иван Иванович — Паневеже округі.  
Нюнка Владас Юозович — Расейн округі.  
Палецкис Юстас Игнович — Ионин округі.  
Петнявичюс Юозас Юозович — Укмерге округі.  
Петраускас Кипрас Ионович — Зарасай округі.  
Пеликарпова Матрена Петровна — Клайпеда округі.  
Путейките Она Антановна — Шаляй округі.  
Ременчиус Антанас Ионович — Каунас калалык округі.  
Рушас Бронюс Аугустович — Тельшай округі.  
Салагубайте София Винцовна — Рокишкис округі.  
Тушевскаяте Юзера Альфонсовна — Вильнюс селолык округі.

Янушкене Агота Мотеевна — Биржай округі.

## МОЛДАВАН ССР

Вердыш Дмитрий Иванович — Ботовский округі.  
Георгиу Наталия Константиновна — Ниспорены округі.  
Гладкий Дмитрий Спиридонович — Страшенск округі.  
Гросул Софья Семеновна — Тирасполь округі.  
Гуцу Михайл Митрофанович — Сороки округі.  
Диордица Александр Филиппович — Фалештон округі.  
Зотов Василий Петрович — Кишинев селолык округі.  
Казаневич — Даниял Васильевич — Бендеры округі.  
Калугер Анна Ильевна — Телевешт округі.  
Кодица Иван Сергеевич — Единец округі.  
Коптильников Михаил Яковлевич — Окница округі.  
Лупан Андрей Павлович — Комрат округі.  
Пустика Ирина Иосифовна — Рыбница округі.  
Пырцу Василий Михайлович — Багуль округі.  
Райвитес Татьяна Ильинична — Кишинев калалык округі.  
Рудь Герасим Яковлевич — Дрокия округі.  
Руссу Иван Георгиевич — Бельцы округі.  
Сандул Евдокия Афанасьевна — Дубоссары округі.  
Скуртул Максим Васильевич — Оргеев округі.  
Тнач Дмитрий Григорьевич — Флорешты округі.  
Фрунза Мария Петровна — Резинск округі.  
Цуркан Кирилл Иванович — Каушаны округі.  
Чебан Иван Дмитриевич — Липканы округі.  
Чебан Тамара Савельевна — Тараклия округі.  
Щелоков Николай Анисимович — Корнешты округі.

## ЛАТВИЯ ССР

Барановская Клавдия Дмитриевна — Даугавпилс округі.  
Беман Эльмар Карлович — Аброна округі.

Ахадова Саида Акрамовна — Сталинабад селолык округі.  
Вишневский Дмитрий Константинович — Жылыкөл округі.  
Джураев Мухитдин — Захматабад округі.  
Дешхудсев Назаршо — Кокташ округі.  
Евсеев Алексей Ильич — Хорог округі.  
Ыскандаров Джурабек — Гиссар округі.  
Исмаилова Адолат — Ленинабад калалык округі.  
Қамбаров Мурадали — Октябрь округі.  
Кинжаев Ходи Исабаевич — Орджоникидзебад округі.  
Надырбаева Она — Наус округі.  
Назаров Сафарали — Шуроабад округі.  
Павловский Евгений Никанорович — Сталинабад калалык округі.

Парамонов Николай Петрович — Корган-Төбе округі.  
Расулов Джабар — Канибадам округі.  
Саидшарипова Зебо — Гарм округі.  
Салиев Ульмас — Исфага округі.  
Сангинова Фатима — Шахристан округі.  
Сафаров Ахмед — Дангара округі.  
Сурнов Алексей Александрович — Регар округі.  
Хакимова Роза Юлдашевна — Ора-Төбе округі.  
Халикова Сайда — Төвилль-Дара округі.  
Чудесов Александр Федорович — Тәжікабад округі.  
Шарипова Гавгар — Буляб округі.

## АРМЯН ССР

Абдуллаева Разия Гасан қызы — Мартунин округі.  
Аллахерян Карапет Навасардович — Азизбек округі.  
Арушанян Шмавон Минасович — Ереванның Молотов округі.

Бабаджания Мария Аракеловна — Шаумян округі.  
Багдасарян Грант Баяхшиевич — Кафан округі.  
Бунятян Артавазд Авакович — Красносельск округі.  
Вириабян Нинель Аветисовна — Арташат округі.  
Горбатын Александр Васильевич — Ленинан округі.  
Голоян Аслан Акопович — Алаверды округі.  
Даян Виктория Ованесовна — Ереванның Спандарян округі.  
Еолян Рубен Осипович — Ахта округі.  
Заробян Яков Никитич — Горис округі.  
Зорян Стефан Егилевич — Гировакан селолык округі.  
Ишханян Ашхен Тиграновна — Эчмиадзин округі.  
Карапетян Сашибек Айрапетович — Нор-Баязет округі.  
Маргарян Грач Хачатурович — Гировакан калалык округі.  
Матнишян Сурен Хачатурович — Ахурия округі.  
Миколян Анастас Иванович — Ереванның Сталин округі.  
Папян Мацак Петросович — Степанаван округі.  
Петросян Гарегин Бахшиевич — Ереванның Миколян округі.  
Пискунов Петр Васильевич — Октемберян округі.  
Савоян Андраник Иераелович — Гукасян округі.  
Сиабандов Саманд Алиевич — Анаран округі.  
Тавризян Микаел Арсенович — Иджеван округі.  
Тухикян Нуник Месроповна — Артик округі.

## ТҮРКМЕН ССР

Аға Юсуп Али-Байрам — Али округі.  
Алиев Кара Эсеневич — Бун-Ургенш округі.  
Атамурадов Курбандурды — Түркменнің Калинин округі.  
Березин Иван Филиппович — Мары калалык округі.  
Васькин Василий Тимофеевич — Чаршанг округі.  
Гришаенков Федор Архипович — Ашхабадтың Ленин округі.  
Джапаров Овезмамед — Теңжен округі.  
Дурдыева Нурджамал — Сталин округі.  
Қараев Джума Дурды — Ташауз округі.  
Клычева Курбандурсын — Мары селолык округі.  
Курбанов Аман — Казанджик округі.  
Кутлыев Нобат — Чарджуо селолык округі.  
Медедова Оразгүль — Кызыл-Арват округі.  
Мешкова Мария Марковна — Чарджуо калалык округі.  
Моллаева Айсолтан — Калинин округі.  
Мурадов Ата — Баахжи округі.  
Мухатов Вели — Беркин округі.  
Овезов Балыш — Красноводск округі.  
Овезова Анна Гозель — Ашхабадтың Андреев округі.  
Сарыев Акмамед — Каганович округі.  
Тойлиева Язбике — Тахты округі.

Хуусари Виктор Эрикович — Кендоцога округі.  
Чернецова Надежда Антоновна — Заовнега округі.  
Шашиков Зосима Алексеевич — Медвежьегорск округі.

## АБХАЗ АССР

Абашидзе Ираклий Виссарионович — Гагры округі.  
Ардзинба Григорий Шагович — Калдахбар округі.  
Гадлия Мария Владимировна — Очамгирский калалык округі.  
Гулиа Дмитрий Иосифович — Гудаут округі.  
Жиба Забет Мустафович — Ткварчели округі.  
Лабахуа Архип Миронович — Гульрипша округі.  
Ломтатидзе Кетевана Виссарионовна — Сухуми калалык округі.

Панцулая Зинаида Илларионовна — Сухуми селолык округі.  
Тарба Иван Константинович — Гали округі.  
Чиквани Михаил Герасимович — Сухумидің Ленин округі.  
Чочуа Андрей Максимович — Очамчире селолык округі.

## АДЖАР АССР

Абуладзе Этери Бараталовна — Хулой округі.  
Банунаишвили Сулейман Джамалович — Чаквин округі.  
Бахтадзе Всення Ермолаевна — Батуми округі.  
Беридзе Арчил Михайлович — Шуахев округі.  
Бурчуладзе Мария Ивлиановна — Батумидің Приморье округі.  
Гогитидзе Назико Хасановна — Кобулеты округі.  
Джанелидзе Тамаз Виссарионович — Батумидің Фрунзе округі.

Мамуладзе Давид Михайлович — Кед округі.  
Осин Николай Лаврентьевич — Урех округі.  
Тхилайшвили Александр Дурсунович — Батумидің Шаумян округі.

Чачава Михайл Константинович — Хельвачаур округі.

## БАШҚҮРТ АССР

Вахрушев Георгий Васильевич — Стерлитамак округі.  
Галимов Лукман Галимович — Белебей округі.  
Гареев Мұса Гайсинович — Янаул округі.  
Загафуранов Файзрахман Загафуранович — Белорецк округі.  
Кадыров Имам-Гали Галимович — Уфа калалык округі.  
Лавочкин Семен Алексеевич — Черников округі.  
Нуриев Зия Нуриевич — Мелеуз округі.  
Стреллева Лидия Николаевна — Уфа селолык округі.  
Трескова Нина Герасимовна — Бирск округі.  
Ферин Михайл Алексеевич — Дуван округі.  
Хабибуллина Рабига Хисматовна — Туймазин округі.

## БУРЯТ-МОНГОЛ АССР

Болсохоев Даниил Степанович — Улан-Удэнің паровоз жасау округі.

Боянова Вера Ринчиновна — Баргузин округі.  
Жамьянова Хандажап — Еравнин округі.  
Метляев Павел Кузьмич — Тарбагатай округі.  
Мунножапов Дмитрий Самбуевич — Бахта округі.  
Намсараев Хоца Намсараевич — Тункин округі.  
Орлова Елена Гавриловна — Кабан округі.  
Панчукова Ираида Александровна — Улан-Удэ калалык округі.

Филиппов Василий Родионович — Джиди округі.  
Шадаров Озен Шездиевич — Бичура округі.  
Ягодин Дмитрий Николаевич — Улан-Удэ селолык округі.

## ДАҒЫСТАН АССР

Алиев Гаджи-Касум Шихмурзаевич — Хасавюрт округі.  
Дагиров Наби Садыкович — Махачкала селолык округі.  
Ибрагимов Давуд — Ахты округі.  
Исаев Магомед Исаевич — Буйнак округі.  
Магомедов Джамалудин Махмудович — Сергокалин округі.  
Магомедова Айшат Гамзатовна — Лакск округі.  
Махулов Магомед Махулович — Андалалы округі.  
Нурмагомедова Патимат — Хунзах округі.  
Подварко Алексей Григорьевич — Вотлих округі.  
Фомичева Ефросиния Алексеевна — Махачкала калалык округі.

Шарифов Нажмутдин Шарифович — Дербент округі.

# ҰЛТТАР СОВЕТІНЕ САЙЛАНҒАН ДЕПУТАТТАР

(Соңы. Басы 1-бетте)

## КАБАРДА АССР

Ахсов Асламби Нахович — Прохладное округі.  
Бондарчук Татьяна Николаевна — Май округі.  
Габитов Абдулла Гемотулович — Сталин округі.  
Зашакуева Шаймат Залимгериевна — Урван округі.  
Комаров Павел Тимофеевич — Нальчик селолық округі.  
Кулик Георгий Тарасович — Эльбрус округі.  
Мальбахов Тимборов Кубатиевич — Баксан округі.  
Тлостанов Калимет Туттович — Терек округі.  
Чекменев Дмитрий Родионович — Октябрь округі.  
Шебзухова Наталья Даниловна — Нагорный округі.  
Шнахов Хамид Махмудович — Прималкин округі.

## ҚАРА-ҚАЛПАҚ АССР

Бызов Алексей Петрович — Төркед селолық округі.  
Гершенин Константин Петрович — Төркед қалалық округі.  
Джуманазаров Матөке — Кегейлин округі.  
Ишантураева Сара — Кунград округі.  
Кайпанова Зибануль — Куйбышев округі.  
Кидирбаева Урингуль — Нукус округі.  
Махмудов Арзи — Шаббаз округі.  
Сапарбаева Амангуль — Чимбай округі.  
Сейтов Шржан — Ходжейли округі.  
Халмуратов Уразмет — Тахта-Көпір округі.  
Ходжаев Джурра — Мойнақ округі.

## КОМИ АССР

Иванов Яков Иванович — Воркута округі.  
Калинина Александра Даниловна — Усть-Вымь округі.  
Канев Павел Анисимович — Ижа округі.  
Катаев Евгений Федорович — Теміржол округі.  
Ковригина Мария Дмитриевна — Итинск округі.  
Мишарина Александра Ефимовна — Сыктывкар округі.  
Некрасов Семен Николаевич — Сысольск округі.  
Панев Зосима Васильевич — Кожвин округі.  
Ситкарев Михаил Павлович — Усть-Кулом округі.  
Чеусова Парасковья Сергеевна — Сыктывдин округі.  
Юдин Евгений Яковлевич — Ухта округі.

## МАРИ АССР

Анрианов Александр Павлович — Семенов округі.  
Вылегжанин Павел Александрович — Бузженерск округі.  
Данилов Михаил Данилович — Моркин округі.  
Криворотов Иван Степанович — Горно-Мари округі.  
Макаров Дмитрий Иванович — Звенигово округі.  
Малышева Анисья Ивановна — Волжск округі.  
Павлова Дарья Яковлевна — Мари-Турек округі.  
Петрушев Алексей Егорович — Оршан округі.  
Решетников Сергей Андреевич — Сернур округі.  
Рябчиков Николай Петрович — Пошкар-Олин қалалық округі.

## МОРДВА АССР

Батяев Семен Федорович — Больше-Березников округі.  
Богдашкина Парасковья Григорьевна — Рыбькино округі.  
Жавронков Василий Гаврилович — Темников округі.  
Ильюшин Сергей Владимирович — Рузаев округі.  
Кулагин Иван Ефимович — Саранск селолық округі.  
Нускова Ксения Ивановна — Краснослободск округі.  
Митякин Сергей Иванович — Торбеев округі.  
Осипов Иван Васильевич — Ардатов округі.  
Селюнин Михаил Осипович — Ковылкино округі.  
Сухова Татьяна Ивановна — Саранск қалалық округі.  
Узский Александр Петрович — Атяшев округі.

## НАХИЧЕВАН АССР

Абасов Гурбан Абас Кулиоглы — Кыбрах округі.  
Абдуллаев Ильяс Керимоглы — Шахбуз округі.  
Аликулиева Рубаба Аликулиқызы — Нахичеван селолық округі.

Орехов Николай Павлович — Грахов округі.  
Паннов Степан Семенович — Боткинск округі.  
Письменский Сергей Дмитриевич — Глазов округі.  
Тебеньков Леонид Александрович — Ижевск-Жданов округі.  
Устинов Дмитри Федорович — Ижевск-Пастухов округі.

## ЧУВАШ АССР

Алексеева Тамара Даниловна — Шумерля округі.  
Афанасьев Илларион Афанасьевич — Чебоксары округі.  
Горина Клавдия Ивановна — Цивильск округі.  
Горнин Александр Федорович — Канаш округі.  
Григорьева Александра Евдокимовна — Ядринск округі.  
Ефимова Вера Григорьевна — Урмары округі.  
Зайцев Василий Васильевич — Чкалов округі.  
Кологрова Любовь Дмитриевна — Ибреси округі.  
Кугушева Анна Владимировна — Чебоксары селолық округі.

Мартынов Григорий Алексеевич — Вурнары округі.  
Соколов Евгений Степанович — Алатырь округі.

## ЯКУТ АССР

Васильев Роман Гаврилович — Усть-Май округі.  
Вырдылин Василий Харлампиевич — Булун округі.  
Голников Михаил Максимович — Таттин округі.  
Дмитриева Татьяна Парфеньевна — Видлюй округі.  
Киприянов Данил Васильевич — Нам округі.  
Марков Александр Игнатъевич — Якут қалалық округі.  
Михайлов Михаил Петрович — Нюрбан округі.  
Мильников Иван Александрович — Алдан округі.  
Нартахова Мария Дмитриевна — Олекминск округі.  
Оксеншинов Михаил Николаевич — Якут селолық округі.  
Татаева Мария Григорьевна — Колым округі.

## АДЫГЕЙ АВТОНОМИЯЛЫ ОБЛЫСЫ

Блягсаз Хымсад Махмудовна — Тахтамукай округі.  
Герасимов Сергей Апполинариевич — Майкоп қалалық округі.  
Наде Халид Баткериевич — Красногвардейск округі.  
Супрунов Валентин Кузьмич — Майкоп селолық округі.  
Чундоков Ибрагим Саидович — Кочехабль округі.

## ГОРНО-АЛТАЙ АВТОНОМИЯЛЫ ОБЛЫСЫ

Кучумеев Федор Кукашевич — Усть-Кан округі.  
Пысин Константин Георгиевич — Горно-Алтай округі.  
Саруева Мария Федоровна — Шебалино округі.  
Табадуква Мария Еришевна — Онгудай округі.  
Тухтубаев Иван Иванович — Турочак округі.

## ГОРНО-БАДАХШАН АВТОНОМИЯЛЫ ОБЛЫСЫ

Душамбаева Ширинмо — Хорог округі.  
Ер Шомахмад — Ванч округі.  
Курбонмамадова Назарбегим — Рушан округі.  
Понсев Атомамад — Ишканим округі.  
Турсунов Рахимбобо — Мургаб округі.

## ЕВРЕЙ АВТОНОМИЯЛЫ ОБЛЫСЫ

Бобырь Илья Калинович — Облуче селолық округі.  
Котев Федор Прокофьевич — Облуче қалалық округі.  
Кулагина Ольга Фроловна — Смидович округі.  
Фрейдина Рахиль Григорьевна — Биробиджан округі.  
Шитиков Алексей Павлович — Ленинск-Сталиноск округі.

## НАГОРНО-КАРАБАХ АВТОНОМИЯЛЫ ОБЛЫСЫ

Арушанов Паша Асатурович — Мардакерт округі.  
Бабаян Рима Джавадовна — Степанакерт округі.  
Гусумян Аня Артемовна — Гадрут округі.  
Григорьян Египсе Петросович — Шуша округі.  
Мовсисян Марго Хачатуровна — Мартунин округі.

## ТУВА АВТОНОМИЯЛЫ ОБЛЫСЫ

Дукемек Сат Шангыр-Ооловна — Шагонар округі.  
Настын-Доржу Донгак Сулдемович — Чадан округі.  
Нуждина Лидия Тимофеевна — Кызыл-шыгыс округі.  
Чавыдак Кара-Оол Сандакович — Кызыл-Мажалык округі.

# Студенттер туралы роман

Жас жазушы Сафуан Шаймерденовтың қаламалды шығармасы — «Болашаққа жол» романы әдебиетімізде бұрын-соңды аз көтерілген, тың тақырыпқа, студенттер өмірін көрсетуге арналған.

Автор студенттер өмірін шырайлы картиналар, есте қаларлық образдар арқылы шынайы суреттеуге тырысады. Романда көптеген мәселелер көтеріледі. Семейлік тәрбие және тәрбие ісіндегі коллективтің ролі, халықтар достығы, этика, эстетика, мәдениет мәселелері, ғылымдағы айтыс-таластар, — міне, жас жазушы өзінің шығармасында осындай маңызды мәселелерді қамтыды. Бірақ, тұтастай алғанда бұл мәселелердің барлығының да желіп саяр жері бір. Ол — жаңа адамның өсу, қалыптасу жолы. Автор осы негізгі идеясын романда бірнеше сюжеттік желілерді қатар өрбіте отырып, жан-жақты, терең ашуда тырысады.

Романдағы геройлар өзара қарама-қарсы екі топқа бөлінген. Шығарманың негізгі конфликтісі де солардың арасындағы тартысқа құрылған. Университет партия ұйымының секретары Добров, ғалым-биолог Кәрім Возжанов және біраз студенттер менделит, вейсманит Белгігулов пен оның ықпалына түскендерге қарсы күреседі. Бұл күресте мичуриндік биологияны жақтаушылар (Возжанов, Добров, Жения т. б.) жеңіп шығады. Ал, морганисты, космополит «ғалым» Белгігулов құлдырап барып құлайды.

Автор нағыз совет ғалымдарын халық мүддесіне, Отан игілігіне қызмет ететін патриоттар, келеді әрекеттің, үлкен сезімнің адамдары етіп бейнелесе, Белгігуловты теріс бағыттағы, жат пікірдегі әрі рухани жағынан да құлдыраған, ұсақ адам ретінде көрсетеді.

Университет жастарға білім ғана беріп қоймайды, сонымен бірге оларды тәрбиелейді. Автор осы жағдайды баса көрсетеді. Автор — ол мейлі студенттердің университет қабырғасындағы өмірін, не жатақханадағы тұрмысын суреттесін, болмаса ғылымдағы айтыс-таласты көрсетсін — осы негізгі идеясын ашуды қашан да басты нысана етіп ұстайды. Шығарманың бүкіл өнбойынан қуанышы мен қызығы мол, жастық шақтың өзіндей көңілді студенттік өмірдің рухы, тынысы айқын сезіліп отырады. Романның тартымдылығы, ықпалмен оқылатындығы да осыдан.

Көркем шығармада жазушы өзінің идеясын адам образы арқылы бейнелейтіндігі, яғни авторлық идея кейіпкерге айналдырылдығы белгілі. Жазушы идеясының қаншалықты терең, шынайы суреттелгендігі шығарма геройлары образдарының жасау дәрежесіне байланысты.

«Болашаққа жол» романында көптеген геройлар бар. Олардың көпшілігі-ақ өздерінің іс-әрекетімен, характерімен дараланып берілген. Сондықтан да олар ұмытылмай, оқушы зертесінде сақталып қалады.

Романның басты геройларының бірі — Маулен. Ол — Усть-Кан округінің

қуатын сол Отан игілігіне жұмсауға дайын. Бірде өзінің құрбысы Инешпен сөйлескенде: «Қай жер маған зәру — сол жер менің қызмет орным болады», — дейді ол. Міне, бұл — өзінің азаматтық борышын да, болашағын да дұрыс аңғарған, ойлы, саналы жастың сөзі. Автор Женияны үнемі мейірлене, сүйсіне суреттеуге тырысады. Бірақ, кей реттерде бояуды орынсыз қоюлатып жіберетінін де айтпай кетуге болмайды. Автор Женияны батыл, алған бетінен қайтпайтын етіп суреттеймін дей отырып, кейде оны өлермен адамға ұса-тыңқырап алады. Мысалы, Алматы шыңына шыққанда Женияның қыя таста жалғыз түнеп қалуы — тым өсіре, жақсаңды. Адам қыйындыққа да, құрбандыққа да үлкен бір мақсат үшін саналы түрде ғана баруға керек. Ал, Женияның қатерді жағдайда қалып қоюының ешқандай жөні де, мотивировкасы да жоқ.

Романның Маулен, Жения алуандас геройларының бірі — Ерен. Автор Ерен образы арқылы университеттің көксемей ұйымының жұмысын көрсетпек болған. Ерен әрбір студенттің өмірін, тағдырын білуге және ол үшін қам жасауға тырысады. Ерен образының тартымдылығы да, жылдылығы да осыдан. Ереннің байсалдылығы, ұйымдастырушылық іскерлігі оны Добровқа ұқсатыңқырайды.

Романда жан-жақты терең ашылған образ — Инеш. Шығарманың ең негізгі идеялық түйіндерінің бірі автор осы Инеш образы арқылы шешеді. Инеш — қабылетті, зейінді, алғыр жас. Осы қасиеттері арқасында ол сабақты жақсы оқыды, тіпті ғылыми жұмыспен де шұғылданады. Бірақ, осы жақсы қызың бойында көп ақау да бар. Бұл — оның семьяда көрген тәрбиесінің салдарынан және коллективтен аулақтап, өзімен-өзі болуынан келіп туған ақау. Жас өмірінде ешқандай қыйындық көрмей, балажан аның мейіран қушағында бұла болып өскен Инештің өмір туралы түсінігі, көзқарасы қате.

Неге болсын зер салмай, үстірт қарайтын Инеш өз өмірінің мағнасын, мақсатын да жете аңдамайды, айналасында болып жатқан құбылыстарға да мән бермейді. Бұл — оның парызсыздығына емес, өмір тәжірибесінің, көргенінің аздығынан, өз тіршілігінің мақсатын саналы түрде түсінбегендігінен. Инештің бұлай болып өскеніне, ең алдымен, оның анасы Мәдине мен әкесі Дәулеткерей кінәлі. Дәулеткерей өз қызметіне шың көңілімен берілген адал, ақкөңіл адам. Бірақ, ол семьялық тіршілік туралы, баласын тәрбиелеу туралы ештеңе ойламайды. Ал Мәдине болса, Инешті мәпелеуді, еркелетуді ғана біледі. Семейлік тәрбие дұрыс берілмесе, жаратылысынан жақсы баланың бүлінуі өбден ықтимал. Аналық қамқорлық, аналық мейірім баланы жақсы көрумен шектелмеуге тиіс. Сонымен бірге ана — тәрбиеші болуға керек. Міне, Инеш пен Мәдине образдары, олардың қарым-қатынастары оның өмір туралы түсінігін, көзқарасын ашып көрсетуге үлкен рөл атқарады.

рын, өң құбылыстарын суреттеуінен де байқалады. Көркем шығармада портрет жанды, әсерлі болуға тиіс. Яғни адамның портреті оның психологиясын да танытады. Шаймерденов те өз геройларының кескін-қиймылын, өң құбылыстарын олардың рухани дүниесімен тұтастыра, қабыстыра суреттеуге тырысады.

«Болашаққа жол» романының осындай құнды жақтарымен бірге кемшіліктері де бар.

Романның негізгі бір сюжеттік желісі биология ғылымындағы тартысты, мичуриншілер мен менделиттердің арасындағы өткір күресті көрсету төңірегінде өрбитіндігі жоғарыда айтылды. Автор мичуриндік биологияның өкілі етіп Кәрім Возжановты алады. Бірақ, осы Возжановтың образын терең жасалған, соншалықты сәтті шыққан деп айту қыйын. Автордың суреттеуінде ол алғаш ғылым кандидаты, кейіннен доктор болады. Кейбір лирикалық шағындар арқылы жазушы геройның соғыстан бұрынғы өмірі туралы да оқушыға аздап мәлімет береді. Возжанов бидайдың жаңа сортын, шамақты тары өсірудің жолын тапты, сөйтіп, ғылымға үлкен үлес қосты деген ойды білдіреді жазушы.

Оның докторлық диссертациясы университеттің және басқа да жоғары оқу орындарының студенттері үшін арнаулы курста лекция ретінде өткізіледі. Алайда, осындай іс тындырып жүргенмен, Возжановқа оқушының көңілі толмайды. Возжанов көп реттерде Добровтың көлеңкесінде қалып қойған. Рас, Добровтың да, Возжановтың да ұмтылар арманы бір, күрес мүдделері артық. Олардың бірлесе, тізе қоса әрекет жасаулары орынды. Сөйтсе де олардың әрқайсысының өз тағдыры, өз тіршілігі бар ғой. Добров образы партияның басқарушылық, ұйымдастырушылық ролін, оның қамқорлығын бейнелеуге арналса, Возжанов образын автор совет ғылымының қуаттылығын, өмірге жанасымдылығын және онымен тығыз байланысын көрсету үшін алған. Бірақ, Возжановтың романда жасалған бейнесі оның өмірдегі, шыңықтағы бойынан төмен жатыр. Автор Возжанов образын жеткілікті даралай алмаған, оның характерін тереңден ашпаған. Бұл оны әсерсе Белгігуловпен салыстырғанда айқын сезіледі. Белгігулов романда ішкі тысымен тұтас көрінеді. Оқушы оның қандай адам екенін, не істегенін сөз алдына елестетіп отырады. Ал, онымен алысып жүрген және оны жеңіп жүрген Возжанов бейнесі бұдан солғын.

Көркем шығармада геройдың өмірін, не істеп, не қойғанын бастан-аяқ көрсету мүмкін емес және мұның қажеті де жоқ. Автор геройның бейнесін айқын етіп жасау үшін және сол арқылы өзінің идеясын тереңірек ашып көрсету үшін өзіне ең керекті жағдайды таңдап алады. Бірақ, қайткен күнде де жазушы геройдың образын жан-жақты, толық қанды етіп шығаруға тиіс. «Болашаққа жол» романының бірсыпыра геройларында осы жағдай қамтамасыз ашып көрсетілген.

Ибраһимов Шейхали Фридуновлы — Джарга округі.  
 Асланова Чимназ Абула Аликызы — Джульфа округі.  
 Ахмедова Фиренгиз Юсифқызы — Абракуни округі.  
 Гаджи-Насумов Мустафа Шахмудовлы — Нахичеван қалалық округі.

Мамедов Гусейн Курбаноглы — Тазакен округі.  
 Новрузов Неймат Гуссейнович — Норашен округі.  
 Рагимова Лейла Мирзақызы — Ордубад округі.  
 Сеидов Мамед Мир Азизоглы — Енгиджи округі.

**СОЛТУСТИК -ОСЕТИН АССР**

Баскаев Джамболат Тимофеевич — Праф округі.  
 Бочаров Иван Лазаревич — Моздок округі.  
 Марчиев Нестер Дизорович — Алагир округі.  
 Рамснев Борис Григорьевич — Дигора округі.  
 Саракоев Владимир Басеевич — Киров округі.  
 Сафронов Арсений Михайлович — Озеркәсіп округі.  
 Севастьянов Михаил Михайлович — Архон округі.  
 Фардинсва Зарета Балосвна — Правобережный округі.  
 Хетагурова Тамара Солтановна — Ленин округі.  
 Чибиров Христофор Тадиозович — Коста-Хетагуров округі.  
 Шапшшикова Александра Андреевна — Затеречный округі.

**ТАТАР АССР**

Азизов Миргарифан Замалеевич — Жаңа -Шишма округі.  
 Арбузов Александр Ерминингельдович — Казанның Молотов округі.

Баширов Гумар Баширович — Алабуга округі.  
 Ефремов Александр Ефремович — Тәтін округі.  
 Илялсва Сания Абубакировна — Чистополь округі.  
 Мальцев Михаил Васильевич — Бүгіләмә округі.  
 Мамакин Михаил Федорович — Казанның Ленин округі.  
 Нурғалиев Мутағар Фатыхович — Мензәлә округі.  
 Орешин Павел Яковлевич — Зеленодольск округі.  
 Собслева Анна Александровна — Кукмара округі.  
 Тазиев Ғатаулла Тазиевич — Казан селолық округі.

**УДМУРТ АССР**

Белобородов Иван Федорович — Ижевск-Азин округі.  
 Бычков Николай Пименович — Сарануль округі.  
 Ворсничин Семен Иванович — Кез округі.  
 Караваев Арсений Васильевич — Мужгин округі.  
 Ксепанова Мария Ивановна — Яр округі.  
 Леонтьева Галина Бриллиовна — Ува округі.

**ССРО Жоғарғы Советінің сайлауын өткізетін Орталық сайлау комиссиясы**

**Халық игілігіне**

Халық тұтынатын товарлар өндіруді ұлғайту және оның сапасын жақсарту жөнінде партиямыз бен үкіметіміз алға қойған міндеттерді ойдағыдай орындау жолында біздің артельдің коллективі қажырлы еңбек етуде. Өндіріс қуатын пайдалануды жақсартып отырып, артель коллективі үстеміздегі жылдың алғашқы айларынан бастап халық тұтынатын товарлар шығаруды үздіксіз ұлғайтып келеді.

Оны мына фактілерден айқын көруге болады. Үстеміздегі жылдың январь, февраль айларына белгіленген өндірістік жоспар ассортимент бойынша 105,7 процент орындалды. Өткен жылы артель январь айында 153 мың 900 сомның, февраль айында 150 мың 90 сомның әр түрлі халық тұтынатын товарларын шығарған еді. Ал, ССРО Жоғарғы Советінің айлауы күрметіндегі социалистік жарыс-

ты кеңінен өрістетудің нәтижесінде коллектив үстеміздегі жылдың январь айында 163 мың сомның өнімін шығарудың орнына 175 мың 108 сомның өнімін берді. Сол сияқты, осы жылғы февраль айында 161 мың сомның орнына біз 162 мың сомның өнімін шығардық.

Шығарылған өнімді өткізу жөніндегі жоспар да асыра орындалуда. Осы жылғы январь, февраль айларында дайын бұйымдарды өткізу жоспары 135 процент орындалды. Бұл—артельде өнімнің сапасына бақылауды күшейтудің, ақауға жол бермеудің игілі нәтижесі. Өндіріс жабықтығы мен материалдарды ұқыпты пайдаланып, біржолатты өнімді жұмыс істеудің арқасында қор жыйнау жоспары екі ай мерзім ішінде 121 процент орындалды.

Халық тұтынатын товарлар шығаруда

Халық тұтынатын товарлар шығаруда

**ХАКАС АУТНОМИЯЛЫ ОБЛЫСЫ**

Балыков Павел Сидорович — Черногор округі.  
 Баринова Антонина Георгиевна — Абакан округі.  
 Кичеева Антонина Павловна — Аскиз округі.  
 Колпаков Владе Иванович — Усть -Абакан округі.  
 Колущинский Евгений Петрович — Шира округі.

**ЧЕРКЕС АУТНОМИЯЛЫ ОБЛЫСЫ**

Абидокова Марьян Магомедовна — Хабез округі.  
 Васильев Алексей Иванович — Киров округі.  
 Варданов Адам Айсович — Икон-Халков округі.  
 Фирсов Василий Никифорович — Черкес селолық округі.  
 Хмелев Иван Федорович — Черкес қалалық округі.

**ОҚТУСТИК -ОСЕТИН АУТНОМИЯЛЫ ОБЛЫСЫ**

Гагиев Алексей Давидович — Знаур округі.  
 Гулиева Ольга Максимовна — Сталинск селолық округі.  
 Куджиашвили Иван Петрович — Сталинск қалалық округі.  
 Санакоев Григорий Георгиевич — Джава округі.  
 Техова Мария Иордановна — Лениногор округі.

**ҰЛТ ОКРУГТЕРІ**

Бекерев Георгий Игнатьевич — Коряк округі.  
 Битуева Надежда Матвеевна — Усть -Ордын Бурят-Монгол округі.

Гудырев Афанасий Николаевич — Ненец округі.  
 Койначенок Митрофан Павлович — Эвенкий округі.  
 Котельников Иван Максимович — Ком-Пермяк округі.  
 Мажиев Бальжиним — Агинск Бурят-Монгол округі.  
 Паников Александр Алексеевич — Таймыр округі.  
 Пухленкина Хиония Петровна — Ханты-Манси округі.  
 Рультегин Иван — Чукот округі.  
 Ямзин Ефим Исакович — Ямало -Ненец округі.

**ӘСКЕРІ САЙЛАУ ОКРУГТЕРІ**

Васягин Семен Петрович  
 Говоров Леонид Александрович  
 Голиков Филипп Иванович  
 Дняндинсва Владимир Николаевич  
 Жигарев Павел Федорович  
 Малинин Михаил Сергеевич  
 Охлопков Леонид Иванович  
 Потемкин Анатолий Васильевич.

уыңгер солдатты. Романның Мәуленнің туған өлкесіне жеңіспен оралып келе жатқанын суреттеуден басталуы да тегін емес. Талай жылды майданда өткізген ол бейбіт өмірге көшуді, білім шыңына өрлеуді арман етіп, жарқын болашағына асығып келеді. Кешегі солдаттың енді студенттік өмірі басталады. Майдан жалыны Мәуленнің ойын да, мінезін де шыңдай түскен. Бұл қасиет студент-Мәуленнің де бойынан айқын танылады. Өз білімінің тайыздығын сезінген Мәулен ғылым қайнарынан еркін суындау үшін бар жігерін жұмсайды, қажырлылық көрсетеді. Университет табандылығын кешегі уәдесіне айтқан ол ізденуді, еңбек етуді ұнатты. Осылайша әрекет ете, тынымсыз іздене жүрген оның ой-өрісі де кеңейіп түседі, өмірге көзқарасы да тереңдейді. Университет студенттерінің әдебиет үйірмесін басқаруы, сайлау қарсаңында үгітші болуы Мәуленді коллективпен жақындастыра, туыстыра түседі. Ол өз тіршілігінің мағнасын осы коллективте, қайнаған өмірде деп біледі. Алғашқы кезде білімінің тайыздығынан тая соғып, студенттер арасындағы қызу айтыстарға емін-еркін араласа алмайтын Мәулен енді сол пікір таласының белсенді қатысушысына, ұйымдастырушысына айналады. Ол адам жүрегіне үңіле де, оны танып да алатын дәрежеге жетеді. Оның Жәния мен Еренді, жұмысшы қыз Айшәнді жоғары бағалауы, Инешпен келісе алмауы да осыны аңғартады. Автор Мәулен бойындағы осы өзгерістерді, оның өсу жолын нанымды суреттейді.

Мәуленнің Жәниямен, Еренмен татаусыз түсінісіп, жақындасып кетуі де тегін емес. Өйткені, бұлардың біреуінде бар қасиетті басқаларынан да кездестіреміз. Ол —өмірді қызықтаушы емес, жасаушы болуға тырысу.

Орыс қызы Жәнияның образы да толық, тартымды жасалған. Өз халқының достық сезімі мен мол мейірімін танытатын Жәния бойында жалын атқан жігер де, өжеттік те бар. Әр нәрсені терең пайымдайтын бұл парасатты қыздың іс-әрекеті өз қара басының ғана мүддесін өтеуден әлдеқайда жоғары. Жәния тамаша өмірімізді сүйетін ыстық сезіммен ғана емес, патриоттық әрекетпен де көрінеді. Практикада болған кезінде шайыр өсімдігін тауып алып, оның өндіріске аса қажет екендігін анықтаған да—сол. Жәния қайша да өмірге тереңдей араласып, оның қиындығына құлашты қарсы сілтейді. Жай жүрмей, өмірді қайната жүру—Жәнияның ерекше қасиеті. Студенттер тұратын жатақхана-ның мәдени-тазалық жұмысын басқару, демалыс күндері кино, концерт қойғызу, тауға серуенге алып шығу да Жәния назарынан тыс қалмайды. Ол өз мақсатын, өмірінің мағнасын Отан деген үлкен ұғымның аясынан іздейді. Өзін халық адында, Отан адында қарыздар санайтын Жәния бойындағы бар қабілеті мек

**Е. ГОЛИКОВ,**

«Галантерейщик» кәсіпшілік артельнің председателі.

идеялық түйін тастайды.

Жазған рефераты қате болып шығып, сүйген жігіті Мәуленнен айрылып әрі қанша әлекке түссе де, қалада қалудың ретін келтіре алмай біраз сәтсіздікке ұшыраған Инеш енді ойға қалады. Ол өзі өткен өмір жолына ой көзімен қайта қарағанда жаңылыс басып келгенін, қателескенін сезінгендей болады, шұйрай түседі. Өзі аттанғалы жатқанда уайым шегіп, жылп-сықтаған шешесіне Инеш былай дейді: «—Неге жылайсың?.. Өзің тоқыған көйлектің осал жерін көріп жылаймысың? Жылама. Адам әлсіз болса да, шүберек емес. Соңғы екі айда қызың өз басынан қанша ауырлықты көшіргенін білмейсің сен. Бірақ жұртыңа жоқ. Қайта шұйрап келеді. Өмір мына біздің бақша емес екенін де, оның көркі мен қызығы бұдан да артық, ал қиындығы мен жүрделілігі басым екенін де түсіне бастады қызың» (315-бет). Инештің бұл сөздерінде үлкен мән бар. Инеш енді ауылда қызмет істеу үшін саналы мақсатпен аттанады. Оның алдағы өмірінің мағналы, болашақ іс-әрекетінің жемісті болатынына оқушы шүбәсіз сенеді.

Романда Инеш образын толықтыра түсу үшін, тереңірек ашу үшін алынған Жәния бейнесі де біржолатты нанымды суреттелген. Білім алудан гөрі кереметті көбірек ұнататын, парызсыз, жалқау Жәния ақыры студенттер қатарынан шығып қалады.

Жас жазушы романның басты кейіпкерлерімен бірге жекеленген эпизодтарда ғана көрінетін, екінші қатарда алынған кейіпкерлердің де образдарын нанымды, шынайы бейнелеуге тырысады. Кітапты мейлінше көп оқыттың, биязы, бұйығы мінезді, жадау енді Ғалым Сарыбеков, әр нәрсені аңғаруға, көбірек білуге тырысатын Айшән Саттарова бір-екі жерде ғана көрінгенмен, оқушы зердесінде қалып қояды.

Қандай шығарманың болсын көркемдік ерекшелігін, тілін оның мазмұнынан ажыратып алып, бөлек қарауға болмайды. Тіл—жазушының ең басты құралы. Шығарма шын мәнісінде көркем, шынайы болып шығуы үшін оның оқығай жәлі: табиғи түрде дамуы, композициясы шебер құрылуы әбден қажет. Бірақ, бұл жеткіліксіз. Бұл айтылғандарға қоса жазушы халықтың тіл байлығын жете меңгеруге, өз бояуын орнымен, келісті пайдалана білуге тиіс. Сонда ғана ол шын мәнісінде көркем шығарма жаза алмақ.

Бір қуанарлық нәрсе, авторының жастығына, творчестволық тәжірибесінің аздығына қарамастан, «Болашаққа жол» романының тілі көркем, ажарлы.

Жас жазушы әресе табиғат суреттерін беруге шебер. Романның көп жерлерінен табиғаттың өзара бір-біріне ұқсамайтын саналуан көріністерін табамыз. Автор табиғат суретін оның әдемілігін, романтикасын беру үшін ғана емес, сол арқылы адамның жан сарайын, сезім дүниесін тереңірек ашу үшін де алады.

Автордың шеберлігі, тілінің оралымдылығы оның кейіпкерлерінің жан толқында-

ғы жетіспен жатады. Тіпті бірінші планда алынған Жәния, Ерен, Мәулен сияқты кейіпкерлердің өткен өмірі туралы оқушы жөнді ештеңе біле алмай қалады. Әдейі, арнап суреттемегенмен, бұл жайларды ретін тауып аңғартып кетуге болатын еді. Бірақ, автор мұны ескермеген.

Осы адам образын жасауда жас жазушының тағы да бір кемшілігі бар. Жазушы, егер ол шын художник болса, өзінің ұнамды кейіпкерлерін бар кейірін төге, тебірене отырып суреттейді, оның тағдырына ортақтаспай да қала алмайды. Бұдан жазушы ұнамды кейіпкерді дәріптей беруге тиіс деген түсінік, әрине, тұмасқа керек. Гончаров айтқандай, жазушы ұнамды кейіпкер арқылы өзінің идеясын білдіреді. Бірақ, бұл шығарма кейіпкері, яғни ұнамды кейіпкердің өзінің идеяға айналыру, дәріптеу деген сөз емес. С. Шаймерденов осы мәселеге жете көңіл бөлмеген. Ол ұнамды кейіпкерлердің көпшілігін-ақ мінсіз, қайткенде де жақсы етіп көрсетуге тырысады. Мұны әресе Жәния образы жайында айтуға болады. Автор Жәнияға жақсылық атаулының барлығын да жасатып бағады және оның үстіне өз тарапынан да Жәнияны үнемі дерлік дәріптеп, мадақтап отырады. Осының өзі, бір жағынан, Жәния образының біраз жасандылау болып шығуына, оның характерінің даму үстінде көрінбей қалуына салқын тигізген сияқты. Осы кінаны шінара Ерен образына да тағуға болады.

Романда жалаң ақыл айтудың, дидактиканың да салқыны жоқ емес. Бірқатар жайларда кейіпкер да, тіпті автордың өзі де тікелей ғибрат айтуға салынады. Жазушының негізгі идеясы образ арқылы бейнеленетіндіктен көркем шығармада жалаң дидактиканың, құрғақ ғибраттың ешқандай қажеті жоқ.

Автордың жазу стилінде тағы да бір кемшілік бар. Ол өзінің образ, картина арқылы, тіпті оқығай өрбуі арқылы бергенін, суреттегенін кей реттерде өз тарапынан тағы да түсіндіріп, комментарий береді. Бір ғана мысал келтірейік. Романның соңғы жағында қаладан кеткелі жатқан Инештің көңіл күйлерін суреттей келіп, автор былай деп жазады: «Өзінде бар жақсы талантты арқылы Инеш бәрін де жеңіл игерді, жеңіл қабылдады. Сол жеңілдікті үйдегі Мәдине де, университеттегі Белгіұлов та қоздыра түсті. Мәдине «бақыттылық» деген сөзді еңбексіздік деп түсінді. Ендігі жалғыз баласының барына «бақытты», еңбексіз өсуіне зер салды» (314-бет).

Осы үзіндіде айтылған ойлар романның бүкіл оңбойына, оқығалар барысы арқылы суреттелген. Ал, бұған ешқандай түсінік берудің, қосымшаның қажеті жоқ. Автор келешекте осыларды қатты ойланғаны жөн.

Бұл айтылған кемшіліктер тұтастай алғанда сәтті шыққан романның құндылығын бекерге шығара алмайды.

**Айқын НҰРҚАТОВ.**

**Редактор Ғ. МҰХАМЕДЖАНОВ.**

**РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕСІ:** Қазақ ССР, Петропавл қаласы, Петренев көшесі, 92-үй. **ТЕЛЕФОНДАР:** редактор—1-86, редактордың орынбасары — 1-59, секретариат — 1-33, партия бөлімі — 0-22, ауылшаруашылық және өнеркәсіп- транспорт бөлімдері— 2-36, тілшілер бөлімі — 3-39, корректорлар бюросы — 4-39. Газет баспасы — 5-53, газет табыс етілмесе — 1-19 телефон арқылы сөйлесуге болады.